

Gondolatok a könyvtárban

A könyvtár mindig alkalmas hely az elmélkedésre. Be kell ülni egy sarokba, lassan végigfutatni szemünket a könyvekkel teli polcokon, és engedni gondolatainkat, hadd kószáljanak. A könyvtáraknak sajátos illata van, ami nem hagyja az elmélkedőt a különleges hangulattól egykönnyen szabadulni. Ez elsősorban a műemlék gyűjteményekre igaz, ahol az egyedi belsőépítészeti megoldások és az antik bútorzat csak fokozza gondolatébresztő hangulatunkat. Ám amíg ezekben a könyvtárakban a világ- és hontörténeti hagyatékok olvasnivalóiból válogathatunk, addig egyesületi archívumunkban szakmánk szellemi vadászmezein kalandozhatunk kedvűnkre.

Érdemes ezért ez évfordulóiban oly gazdag évben legalább egyszer felkeresni az újonnan berendezett könyvtárunkat, beülni a székbe a hajdani elnöki asztal mögé, és hagyni, hadd fusson a képzelet. De ne engedjük gondolatainkat mindjárt az elején túlságosan hosszú pórázra, hanem ízelgessük előbb a *genius loci*-t, a hely szellemét.

Balról Bedő Albert, jobbról Wágner Károly, hátunk mögött Divald Adolf majd' életnagyságú olajfestményekről figyelmeztetnek, hogy mindezt komolyan kell venni. Elég egy rövid időutazás, és máris amolyan „szakmai gyóntatószékben” érezhetjük magunkat. Megelevenedik a három erdészóriás, hogy rövid felkészülést hagyva, néhány kérdést tegyenek fel, amelyekre már csak a kor tisztelete miatt is illik őszintén válaszolnunk. Hiszen az elmúlt években annyit idéztük tetteiket, szellemiségüket, emberi, erkölcsi nagyságukat. Felelni kell nekik – magunknak – bölcs, időt és történelmet méltányoló, de az emberi és szakmai alapértékeket leghatározottabban számon kérő kérdéseikre. A kérdésekre, melyek a tárlók üvegablakai mögött sorjázó kötetekből kiolvashatók. Mily összetartó, azonos szándék vezethette a szakmát, hogy e három kiválóság embernagyságát festményben örökítse? Hiszen volt már fotóapparátus, s mégis. A szak-

ma úgy döntött fetiszizáltabb emléket hagy az utókorra. Ez a kitüntetés valóban csak a legnagyobbaknak jutott osztályrészül.

Ezredfordulót ünnepelünk, gyarló emberi szokásrend szerint. Ám a kiindulópont már közel sem emberi, hiszen Jézus születésének pontjától pereg Kronosz viszonylagos órája, perce, másodperce. Elég, ha az előtünk lévő időmérő szerkezet másodpercmutatóját figyeljük, magunk elé képzelve a számunkra adatott másodperchalmazt, szemlélve, hogy a tovakattanó mutató minden egyes lökötésével hogyan fogy halmazunk. Évezredes dimenzióból nézve a mutatók kattánásai nem sokat jelentenek. Kétezer év telt el, ami majd' fél-száz emberöltő, és mégis vannak élő tanúk. A Megváltó születésekor már árnyat adó és még ma is zöldülő jeruzsálemi olajfák, a felhőkig magasodó kaliforniai kolosszusok, a sziklahasadékos ausztrál völgyben az ember elől oly sokáig megbúvó wollemi fenyők, a négyezer éves szállás tobozú fenyők Nevada szélfútt szikláin. Fák, fák, fák. Fák, melyek élő tanúi az eltelt két évezrednek

Ezer éve telepedtünk le e Kárpátok ölelte tájon, melyet hazánknak tudhatunk. Az ezer éve itt élő népek-nél talán csak az erdők szenvedtek többet. Azt mondják, hogy a magyar nem nagyon szereti az erdőt. Ez nem igaz, hiszen őseink vadászból, halászból éltek, s e két ősi foglalatosság elképzelhetetlen erdő nélkül. Csak a magas hegyek meglovagolhatatlan bérceit nem szerették, melyeket sem a ló, sem a képzet nem járta. Az ország erdeire akkortájt is a két legfőlölegesebb emberi motiváció jelentette a legnagyobb veszélyt, úgy mint a másik legyőzésének szándékához szükséges fegyvergyártás és háború, és a végképp felesleges, de sajnos alapvető emberi megnyilvánulás, a kivagyiság és a hiúság kielégítését szolgáló nemesfém utáni hajsz. Mégse kárhoztassuk az ércek után kutakodókat, hiszen szakmánk születése lényegében e foglalatosságnak köszönhető. Az elmúlt ezer év második harmadánál alig telt el több mint egy évszázad és a kor társadalma rá-

jött, hogy erdőújító, erdőnevelő, erdővédelmező nélkül elfogynak a rengetegek.

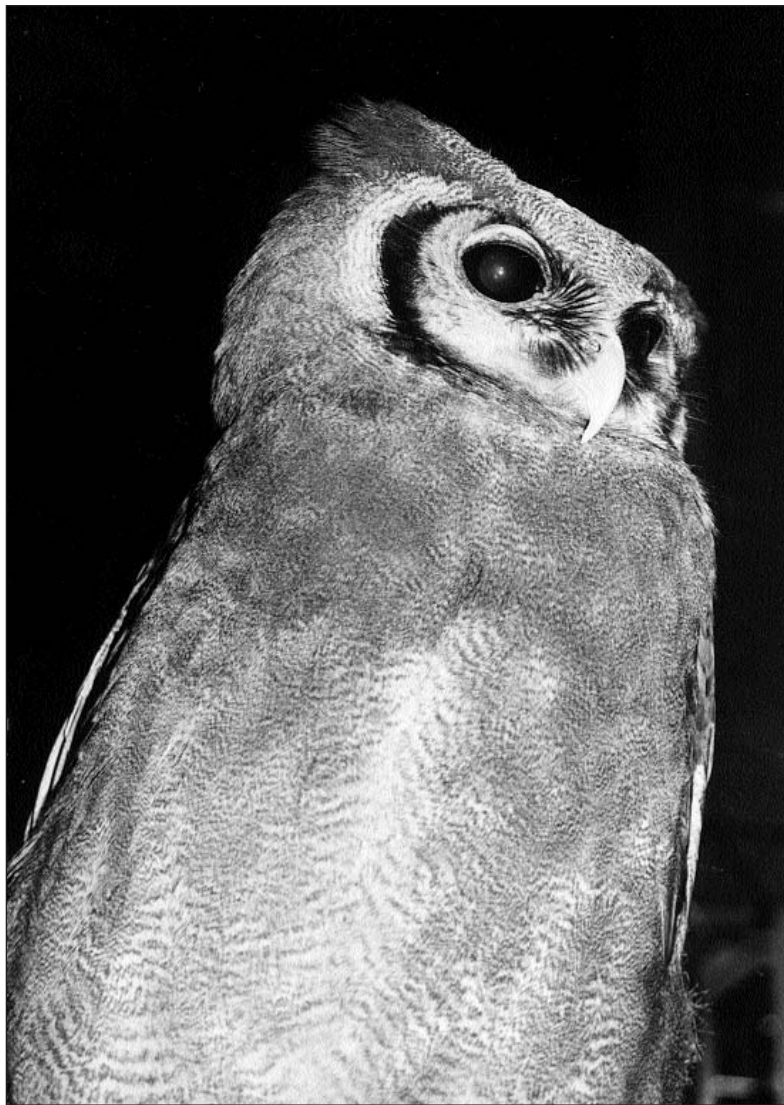
Erdészettörténeti momentum, mely fél évszázaddal előzte meg felsőoktatásunk megalakulását, egy faj megjelenése, mely az elkövetkezendő évtizedekben még sok vitát fog indukálni. Ez az azóta magyar fává kikiáltott akác. Az évezred utolsóelőtti századában felgyorsultak az erdészeket érintő események. Alig csitult el a negyvennyolcas forradalom csatazaja, az ország még nem tért magához az aradi döbbenettől, amikor százötven évvel ezelőtt megalakult az első erdészeti egyesülés, a Magyar Erdőszegylet. Lám, újabb neves évforduló, mert nem tagadható, hogy a 150 évvel ezelőtt alakult egyesület biztos szervezeti és anyagi alapot teremtett a mai nevén működő egyesületünknek. Jelentős eseménye volt ennek a korszaknak az Erdészeti Lapok megjelenése. A magyar nyelven olvasható szakmai ismeretek döntően járultak hozzá a kiegyezés utáni országépítéshez, a nemzettudat sziklaszilárd hitének megerősödéséhez. Ekkor született az Európa szerzte példamutató törvényi szabályozás az erdőben folytatható tevékenységekről. Tovább szemlélve új könyvtárunk ódon polcait, Bedő Albert monumentális munkáján elmélkedhetünk. A Magyar Állam Erdőségeinek Leírása és térképi melléklete párját ritkító munka, amely mögött a karmestert segítő valamennyi erdész összefogását érezhetjük. Láthatjuk a polcokon, hogy a századvég azóta sem tapasztalható bőséggel ontotta a köteteket. S ami egy könyvtárnak fontos, volt rá szeme és akarata az illetékeseknek, hogy méltó külsőséggel, díszkötésben kerüljenek a kötetek a polcokra. Valamennyi. Az elmúlt évezred utolsó századfordulóján folytatódott a kiegyensúlyozott, igen eredményes szakmai tevékenység. Az Országos Erdészeti Egyesület meghatározó súlyú volt a szakmai döntéshozatalnál. Mondhatni, a mindenkori miniszterrel levelezett. Ez nem volt különös, hiszen a történelmi Magyarország erőterülete és fahozama jóval na-

gyobb súllyal esett a latba, mint ma-napság.

Századfordulót is ünnepelünk. Oly századot hagytunk magunk mögött, melyhez hasonlóan tragikus nem volt a magyar nép államiságának történetében. Államalapító királyunk és népe elveszítette országának kétharmadát, erdeinek négyötödét, a magyarság egyharmadát. Erdészeink jórészt elveszítették egzisztenciájukat, és többen földönfutóként voltak kénytelenek menekülni a megcsönkített területre. A könyvespolcokon milderre Borowszky Samu: Magyarország Vármegyéi és Városai mesterművének sorozata emlékeztet, mely ma bővizű forrásként ontja adatait a hajdan volt ország történelmi, gazdasági, társadalmi és kulturális értékeiről. A második világháború még adott egy villanásnyi erdészélményt mindazoknak, akik Kárpátalja, Erdély és a Felvidék erdeiben teljesíthettek szolgálatot. Azután jött az újabb pecsét a békeszerződésre, ami, úgy tűnik, megváltoztathatatlan a megszokott sztereotípiákból nézve.

Újabb évforduló. Az idén 10 éve, hogy az Erdészeti Lapok ismét alakuló címmel jelent meg. Mert ne felejtjük, a szakma lefejezésével párhuzamosan az ötvenes évben tiltották be az ország egyik legpatinásabb szaklapját. Futtassuk végig a szemünket a vitrinben sorjázó be-kötött évfolyamok gerincén. Az egyes kötetek vastagsága, mint a fáknak az évgyűrűk, jelzik, ha sanyarú idők jártak. Az 1862-ben megjelent első kötetet egyre teltebb évfolyamok követik, jelezve a szakma kiegyensúlyozottságát. Azután az első világháború kezdetétől lassan fogynak, mígnem az 1919-es kötet alig füzetecske méretű. A harmincas évek ismét hizlalták az erdészek be-

kötött mondanivalóját, majd – *nomen est omen* – az 1944-es évfolyam fekete gerincével tűnik ki az addig bőrből kötött sorozatból. 1948-ban az októberi szám jelenti a kezdetet, melyet az említett két éves kényszerszünet követ, hogy a azután Az Erdő egyenletes terjedelme jelezze, hogy az erdészek magukra találtak.

A külső szemlélő éppúgy nem szerethet tudomást a 45 éve történt 1956-os felsőoktatási exodusról, mint ahogy a korban megjelent kötetekben sem olvashatunk róla. A nagy, közös népi dalárda korszakát éltük.

E szemlélődésünk után hátradőlhetünk Bedő Albert karosszékeiben, és elmerenghetünk azon, hogy mit hoz az elkövetkezendő év, évtized, évszázad, és lesz e negyedik évezredet jelentő évforduló? Úgy tűnik, a magyar erdészekre jó világ köszönt, hiszen a szándéknál már előbbre van erdőterület-növelő elképzelésünk.

Hogy lesz e annyi lelkesedés a kivitelezésben, mint amennyi a megajánlásban, azt csak az elkövetkezendő évek döntik el. Mert megosztott erdészársadalommal közel sem arathatunk valamennyien annyi babért, mint amennyit lehetőségeink kínálnak. Az elvégzendő erdőtelepítések magánterületeket érintenek. Oldani kell a magánerdő-tulajdonosok és -te-

lepitők felé a még kézzel fogható idegenkedést, olykor ellenségeskedést. Könnyíteniük kell erdőtelepítő szándékuk adminisztratív gondjaiban és segíteni anyagi forrás-igényüket. Felül kell emelkednünk az olykor kicsinyes, személyeskedő hozzáállásunkon.

Minden adottsága megvan a magyar erdészársadalomnak, hogy átgondoltan járja a jövő évezred útját. Mindenek előtt a természetvédelemmel kialakítandó legszorosabb együttműködés az, amelynek el kell vezetnie oda, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozásunkkor példamutató legyen a magyar erdőgazdálkodás, melyhez elődeink tisztelete, kortársaink véleményének becsülése és a jövőbe vetett hit a biztos alap.

Az emberiség jövője azon múlik, ha az

„ennyi elég”, és nem a „mindig több kell” elve érvényesül, s ez különösen igaz az erdőgazdálkodásra.

Mielőtt felállnánk könyvtárunk asztalától, idézzük a költőt:

„Mi dolgozunk a világon? Küzdeni erőnk szerint a legnemesbékért. Előttünk egy nemzetnek sorsa áll. Ha azt kivittük a mély süllyedésből, S a szellemharcok tiszta sugaránál Olyan magasra tettük, mint lehet, Mondhatjuk, tévén őseink porához: Köszönjük élet! áldomásodat, Ez jó mulatság, férfi munka volt!”

Pápai Gábor